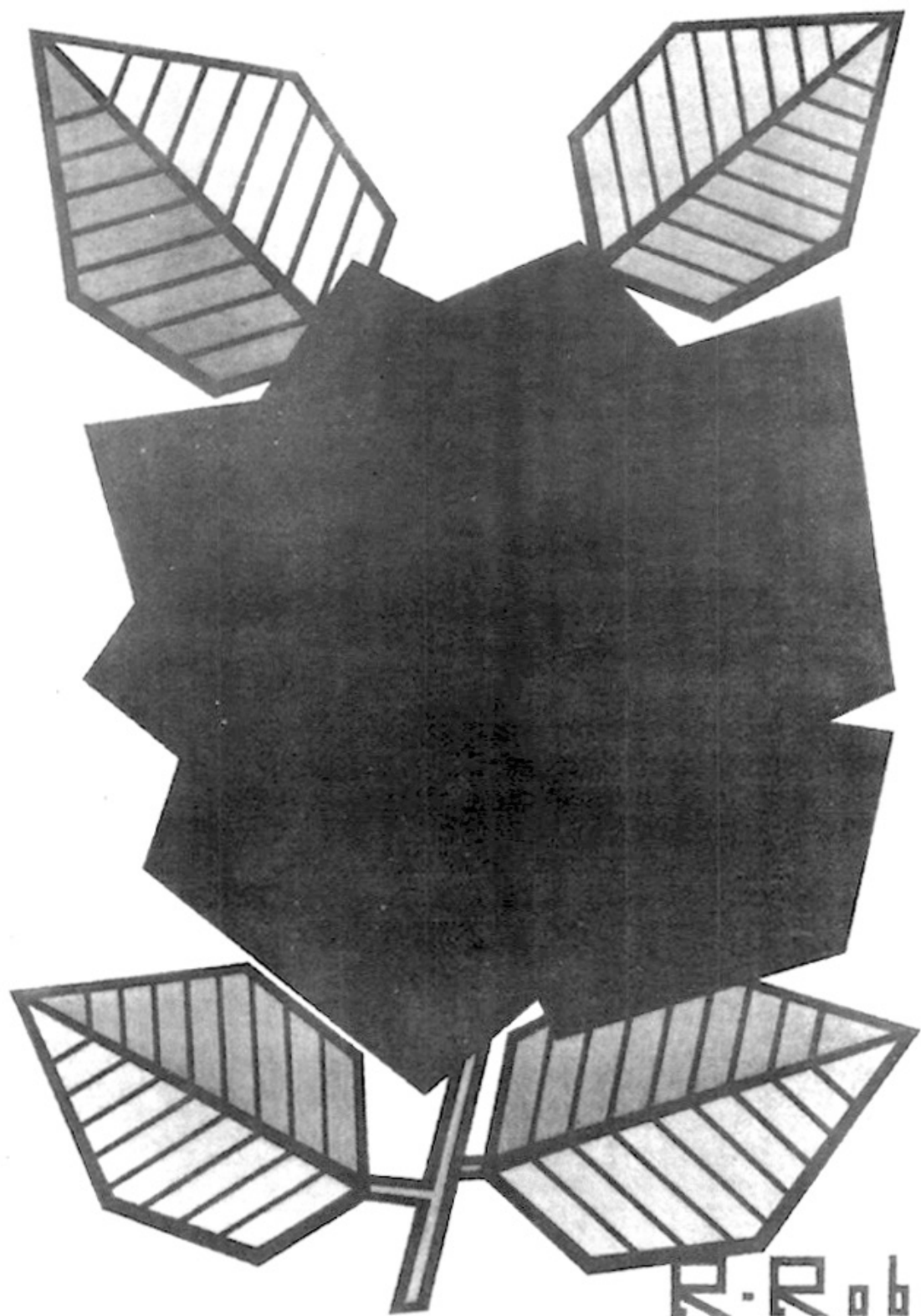

REPORTUULA

Informatiu Cultural de Marratxi, num. 54

N O V E M B R E D E L 1 9 8 6

R. Robert

Mots avenguts

© Aquest pic contestarem en el senyor Pere Gil que pareix estar intranquil, però un poc el calmarem, per això li enviarem un poc de "seregumil" a dins es mateix missil que en pega a s'embull de fil segur li aclarirem.

Pere, sa Comissió no ha de mester president és tot una bona gent ningú surt des botador un sol fe d'esvaidor s'altre trosseja es tió i s'altre amb so picassó fa estelles des més valent i un com tu, innocent va sencer en es fogó

Aquesta comissió està ben apreparada no ha menester ambaixada ni tampoc ambaixador ni cervell superior com de de vostè, senyor, que li falta una arruixada

"Adiós", ambaixador que tengueu un bon viatge i si mai tornam per Maó aprepara un murrí o un altre servidor perquè te dugui es formatge

Volgueres jugar amb ventatge; això és de polissó "presumeis" de professor i sols no arribes a missatge per untar aquest engranatge d'aquesta comissió.

Fa estona que està fundada i una cosa bona té, que en sentir ase que brama li donam lo que ha mester el fermam a prop des paier o "dam" punts a sa romana i si no acaba sa gana per on té sa carn blana hi ha tanyada d'ametler.

Pere, tens unes sortides que pareixen d'un aubat; ¿no veus, calapot inflat si no havíem contestat és que no havia interessat? Tu fas ses ombres molt primes, però t'hem preses ses mides i es traje serà gruixat.

© En Pere Gil mos demana que hem d'aprendre de llegir que en lloc de contestar-li embrutarem una plana; no feim sa farina blana dius que res te vàrem dir dins es ram de mallorquí ara et volem advertir si no ets de salut sana convé i posis sa catsana

no fos cosa facis pana i no ho puguis resistir.

No mos vulguis embullar de que no mos "enteram" noltros llegim i repassam i quan ben segurs estam llavors solem contestar. Ara has de malavetjar no remoure molt s'eixam que ses beies s'alçaran i llavors podrien picar: crec que ho podràs comprovar quan sentis aquests reclam.

Tampoc no mos has d'ensenyar d'entendre lo que un llegeix; venim d'un poble pagès però tenim es cap clar quan mos solen preguntar en mallorquí o en castellà en llatí o en africà en alemany o en anglès i an que estigui en portuguès tot ho sabem desxifrar i tu, en llevar-te es català ja no et queda casi res.

Ara te contestaré lo que vares demanar S'Agrupació Balear de glosadors te diré no crec que mai lligui bé i és digne de lamentar, però sempre algun n'hi ha que se fa un poc foraner un exemple et posaré Pere, tu ets es primer a sa trobada que es fe te vares esbarriar

No remenis molt es foc perquè et podries cremar a sa trobada balear que a Maó se celebrà tu hi vares participar i en ver-mos de desplaçar a peu a qualsevol lloc tot te pareixia poc amb sos amics haver d'anar sempre te feies enllà coa baixa com un ca feies un fets d'albercoc.

Es paraula verdadera lo que acab d'anunciar tots ho vàrem comentar en ver-mos de desplaçar tots junts solfem anar en grup o per sa vorera i tu, davant o darrera, casi sempre a s'altra acera tot sol, lo mateix que un ca i ara vens a marejar; i no trobes que això "fa Pere"?

S'ha inaugurat un escut d'aquest bell art de glosar això se va començar dins es poble Portolà i es qui el se va inventar el mir lo bastant sabut; no facis de caparrut que tot això arribarà a tots mos empararà perquè es glosadors que hi ha a dins es Grup Balear mos ho tenim merescut i un president avengut llavonses se triarà.

Si vaig llegir malament i no et vaig entendre clar perdó te vull demanar com un xotet innocent perquè has de tenir present que quan era es moment d'escola haver d'anar sa casa que em vaig criar sempre s'acabava es pa molt abans que sa talent i per guanyar-me s'aliment havia d'anar a treballar; si no vaig estudiar en tenc un gran sentiment de lo que estic més content que davant tota sa gent cara altra em puc passejar.

Tu que vens de casa rica vares poder estudiar per això saps destriar sa solfa de sa musica; escolta bé el qui s'explica perquè m'expressaré clar: Quan has de beure o menjar amb sa gent no hi pots estar un amic teu va contar que repugnes una mica i t'ho donen dins una pica com fan amb so bestiar. Ara em vaig a despedir no és que em pensi haver 'cabat però un treball començat ja fa temps que he reparat que tot principi té fi no ho vull dir exacte axí lo únic que em resta a dir: queda molt de foc colgat. Crec que te basta es viatge tu dus prim es selletó i si no t'espasa s'inflor te puc dar un altre massatge perquè tenc força i coratge i altra classe de llenguatge perquè puguis entendre-ho

Ja ho diu madò Xibeca: "Qui amb al.lots se colga compixat s'aixeca"

Sa Glosa
den
Pere Gil
MARRATXI

Es un terme des més grans i tothom sap que és molt sa. Si pateixen des pulmons hi vénen per millorar es vells i ets infants, pagesos i ciutadans.

PERE GIL

© De la Majestat Sagrada me ve aquesta donació per lo tant un glosador si Déu no li ha donat es do sol fer sa glosa esguerrada

Jo sem de sa Comissió i ara començ a envestir: Vicenç, te vull advertir que no facis de colló, que quan 'mollam s'esquadró és molt mal de resistir té collons de fer botir tota sa teva llavor.

No mos vulguis moure guerra en que estiguis preparat d'armes i "acorassat" no fos cosa es Consolat que has posat per dins Ciutat tu i ell no pegueu per terra.

De s'escut te parl un poc perquè veig que es teu cos frissa no li facis dir cap missa que això no se cala foc. Noltros no hem 'gafat es trot per "mogola" tal divisa homos amb nom d'hortalissa com tu no en volem a prop.

Tenim s'escut resplendent és una cosa divina a dins sa matèria prima ha sortit lo més decent ja tenim un president tenim padrí i padrina tota de llengo mallorquina com un clavell "florecent" i tu està inconscient es teu cap ja no endevina li falta una brusquina d'Abril, Llevant o Ponent.

Embosta de Baleigs

FUSTANEL-LA:

Nom de l'uniforme de la Guàrdia del Palau Nacional de Grècia.

Les faldes i mànegues de la brusa estan plisades.

La vestimenta és teatral. La guerrera va brodada, talment una casulla.

.....
Les aceres d'Atenes són de marbre. Els Grecs, amb tanta matèria prima, forçosament havien d'esdevendir escultors.

.....
A Atenes no tenen cabuda els gratacels.

XIM D'AIXA

DURANT

el

MES

PASSAT...

Barcelona '92, una realitat

Es produeix un nou i sepulcral silenci ecologista després de l'accident del submarí nuclear

Segons la Conselleria de Sanitat "SE PUEDE COMER UNA TONELADA DE TORDOS LIGERAMENTE RADIATIVOS SIN NINGUN RIESGO".

Es va fer l'exposició Baleares Nautica que, per desgràcia, un any més no va ser amb la llengua de les Balears.

Hi va haver filtracions de documents dins la mateixa Otan.

En Fèlix Pons va tenir la brillant idea de convocar una reunió secreta per informar sobre el document quan un dia abans havia estat publicat per Inter viu i l'havia llegit tothom.

En Felipe Gonzalez va partir el mateix dia que havia de respondre sobre l'esmentat Informe.

Vàrem haver de suportar no-sé-quantas gotes fredes.

En la Colcada de la Beata es varen poder veure escrits com "Colegio Jaime I", "Colegio Montesión", "Los payeses de Son Flo" i una sobirana COL'LABORASSIO amb lletres de mig metre que feia autèntic mal als ulls i és que encara hi ha molta gent que no sap escriure o que té una peresa tan grossa que li és massa feina mirar un diccionari.

G.A.V.

BUNYOLADA A PORTOL

El dissabte dia 25 i organitzada per la Comissió de FEstes del Carme es va fer una bunyolada a la Plaça de l'Església. La festa començà un cop acabada la missa del vespre i comptà amb l'actuació del grup "Aires des Pla de Marratxí".

EXCURSIO PER ALS PENSIONISTES

El passat dia 26 i organitzat per l'Ajuntament amb el patrocini del C.I.M. es va fer una excursió per als pensionistes i jubilats de Portol i de Sa Cabaneta. La inscripció era totalment gratuïta per als pensionistes i jubilats, havent de pagar 1000 ptes -dinar inclòs- els acompanyants.

L'excursió es feu per Inca, Menestralia -amb visita a la fàbrica de vidre-, Alcúdia, on es visità el mercat, Son Sant Martí, on es dinà, Muro i Sa Pobra. En total ompliren cinc autocars.

Aquesta mateixa excursió se farà també per a la gent d'Es Pont d'Inca i d'Es Pla de na Tesa el proper 9 de novembre.

**LA GUARDIA CIVIL HOMENATJA
LA SEVA PATRONA**

El dia 12 d'octubre, la guàrdia civil d'Es Pont d'Inca va retre homenatge a la seva patrona.

Els actes consistiren amb una missa, que fou oficiada pel rector d'Es Pont d'Inca, d. Miquel Mulet. Un cop acabada la missa, fou ofert als presents un petit refrigeri. A l'acte hi varen assistir el batle de Marratxí, el coronel Aleu i el comandant Castanyer del centre de control i vol de Son Bonet.

FESTA DE TOTS SANTS

El dissabte dia primer, festivitat de Tots Sants, Marratxí va complir amb la tradició de visitar el cementiri en dia tan senyalat i, igual que altres anys es va celebrar una missa per als morts del Terme a la capella del cementiri. La missa, que començà a les quatre, fou seguida per molta de gent que omplia el recinte de la capella del cementiri municipal de Marratxí.

QUINTOS 88

Ja se comencen a moure. Ens comuniquen que treuen unes paperetes per rifar una porcella i un indiote per Nadal. El donatiu és de 100 ptes i confien en la participació i col.laboració de tot el poble.

	Telefons d'interès
Ajuntament	60 20 23
Ambulància	28 58 58
Bombers	29 12 50 25 12 34
Guàrdia Civil	60 02 27
Servei d'urgència mèdic	23 94 47

Dia 8

Consulta de 9 a 11: C/Sant Alonso, 25 ES PONT D'INCA
 Bústia d'avisos: C/Sant Alonso, 25 ES PONT D'INCA
 Urgències: Pça de Sant Marçal, 5 SA CABANETA

Dia 15

Cons. 9 a 11: C/ Santa Bàrbara, 20 SA CABANETA
 Bústia d'avisos: C/Trinitat 32 PORTOL
 Urgències: C/ de la Trinitat 32 PORTOL

Dia 22

Cons. 9 a 11: C/ Santa Bàrbara 20 SA CABANETA
 Bústia d'avisos: C/ Jaume I 30 SA CABANETA
 Urgències: C/ Jaume I 30 SA CABANETA

Dia 29

Cons. de 9 a 11: C/ "Escuela" 20 PORTOL
 Bústia d'avisos: C/ "Escuela" 20 PORTOL
 Urgències: Ca'n Domingo, 3ª trav., nº 26 SA CABANETA

MIQUEL BOSCH

Es Pla de na Tesa

En Es Pla de Na Tesa no ha succeït res de nou durant aquest mes passat. Hi ha moltes coses per dir, moltes per discutir, i moltes altres per fer, però ara no en farem el seu comentari. Ho deixarem per més envant, per un altra mes i ho podrem fer amb més calma.

Per aquesta vegada només faré referència a les conseqüències de les pluges d'aquest mes passat. Com sabem, va ploure molt per octubre. I això que per aquí baix només plougué un dia o dos, però quan plou, plou a pler. El fet és que hi va haver aigua fins per on no n'hi havia d'haver. La plaça de l'ajuntament estava anegada, d'aigua n'hi havia més d'un pam i sortia poc a poc per un forat que dona al carrer General Mola. La gent ni hi podia caminar fins que passaven bastantes hores sense perill de banyar-se els peus. Tota aquesta aigua va a parar al cap i a la fi al carrer de ca's Garriguer i queda embassada davant les cases.

Al carrer de Ca ses Monges, que ha estrenat fa poc asfalt nou, passa ben igual que al carrer "Sargento Provisional": quan plou tot és aigua i la gent no pot passar-hi fins que a força de forces s'ha eixugat. Els veïnats encara enyoren aquells bassots i pedres que hi havia. No feia falta gastar tant per això, tanmateix no s'hi ha posat solució.

A primers d'octubre s'obrí l'escoleta dels nins. Hi van una dotzena d'al.lots de 2 fins a 4 anys. De tot d'una n'hi havia més d'apuntats però a l'hora de la veritat el preu no ha estat al gust de tothom. L'Ajuntament encoratjà i ajudà les mares que al cap i a la fi han estat les que han fet possible que s'obrís l'escoleta d'Es Pla de na Tesa.

JOANA Mª MATAS

Es Pont d'Inca

FESTES DEL PATRO D'ES PONT D'INCA

Com vàrem anunciar a Pòrtula del mes d'octubre, Es Pont d'Inca va dedicar una setmana de festes en honor del seu Patró, Sant Alonso Rodríguez. El motiu que els motivà a fer aquestes festes és que enguany fa cent anys que el Bisbat de Mallorca comprà el solar on avui hi ha l'església i la plaça. La intenció del poble és fer, a partir d'ara, unes festes que anomenen Setmana Cultural cada any per octubre.

Els acten començaren el diumenge 19 d'octubre amb una gimkama organitzada amb molt d'interès per un fuster del poble, el qual dedicà moltes hores a fer obstacles que varen haver de superar els joves més decidits amb les seves bicicletes. Aquest va ésser un acte que va agradar molt. Aquest dia, a les 8'30 del vespre hi va haver un concert de la coral de Sant Felíu, de Llubí. L'església estava de gom a gom i podem dir que el concert va tenir un èxit enorme.

Després el dimecres 22, i dijous 23 hi va haver torneig de futbol, el III Torneig Ca's Ferrer. Els partits es jugaren al camp esportiu La Salle.

El divendres 24 es va fer una revetlla a sa plaça. Havia de començar a les 8'30 però a les hores encara no havia sopat tothom. Va actuar l'Orquestrina d'Algaida. Les peces que interpretaren volien animar la gent a perdre el fet i a fer bulla per llarg, i de fet ho aconseguiren. Després d'aquesta actuació n'hi va haver d'altres, de gent aficionada i decidida, disposta a col·laborar en la festa amb la seva veu i el seu art.

I arribà el dissabte, dia del Patró. Ben prest es posaren les dones a posar llevat, pelar patates i preparar-ho tot per fer els bunyols. A les 11 del matí es feren jocs populars, es va muntar un taller de fang i pintura on els adults disfrutaren moltíssim; aquests varen ser molt participats.

A les 4 del capvespre, el grup Cucorba va fer la gran actuació que els nins esperaven amb molta d'íl·lusió. Hi havia més de 100 nins, que quedaren encantats i meravellats davant les carusses, cançons i danses de Cucorba. A les 20 h. el Bisbe presidí i predicà a la missa de St. Alonso. Don Teodor Ubeda va voler quedar amb la gent una estona per tastar els bunyols i donar els molts d'anys a tots.

Tothom va poder menjar tants de bunyols com va voler. Sobre aquest punt hem de destacar la gran ajuda de n'ANTONIA LLUBINERA amb la col·laboració de moltes altres dones, que ha fet possible una vegada més que no faltassin els bunyols.

La nota negativa d'aquesta bunyolada és que la música va faltar perquè la colla de xeremiers tocà molt poc temps. I també que la gent protestava perquè els bunyols eren freds: s'ha de comprendre que no es poden fer tants de bunyols per a tanta gent i que siguin calents tots.

Volem fer constar que aquestes festes han estat patrocinades en la majoria d'actes per LA CAIXA DE PENSIONS. Hem d'agrair la seva col·laboració i esperam que l'any que ve voldrà una vegada més fer tant de bo com ha fet enguany.

Per acabar no queda més remei que ressenyar que els nostres veïnats del carrer de Sa Cabana no comparegueren gaire en els actes. Havien promès la seva assistència quan els varen convidar però no la compliren. Es veu que no volen saber res del poble; deu ser perquè no els agraden els bunyols.

JOANA M---MARITA

ESPORTS -- ES PONT D'INCA

El mes de setembre s'inaugurà en el col·legi de La Salle d'Es Pont d'Inca una pista de futbol, patrocinada pel C.D. Distribuciones Mirgasa. La majoria dels components d'aquest Club són Pontd'Inquers i el seu entrenador és en Maties Rebassa.

La inauguració de la nova pista va ser un èxit. La gent respongué molt bé davant un acte esportiu. Acabat el primer partit no va faltar una bona berenada, que agrairen tots els espectadors. Des de llavors se celebren cada setmana els partits corresponents a la lliga de la temporada 86/87.

Seguidament vos detallam els partits que es celebraran els mesos de novembre i desembre:

8-XI Dist. Mirgasa--Ant. Balaguer
15-XI P. Municipal--Dist. Mirgasa
22-XI Dist. Mirgasa--Pescados Pepe
29-XI Dist. Mirgasa--Mare Nostrum

6-XII Dist. Mirgasa--Veredeca
13-XII Bingo Lidia--Dist. Mirgasa
20-XII Dist. Mirgasa--Peña Arrabal

Els partits que s'han de jugar a la nova pista de La Salle es fan a les 17 hores.

Volem agrair des d'aquí la participació del Club en les Festes del Patró perquè així poguérem disfrutar de les noves instal·lacions en el torneig de futbol i també agraim la seva participació desinteressada com equip.

M A R I T A

PUIG TOMIR (1102 m.)

Aquesta excursió la començarem en el camí que va a la font de Binifaldó, que comença davant les cases de Menut, a la carretera de Lluc a Pollença

El camí està asfaltat fins a l'embotelladora d'aigua de Binifaldó. Quan s'acaba l'asfalt, davant nosaltres veurem una paret, i entre la paret i el tancat de l'embotelladora veurem el caminó que se va enfilar per amunt. Baix un penyal que tenim a la dreta passarem per una grossa rosseguera, en haver-la travessada trobarem un collet i pujarem per ell. Llavors trobarem una altra rosseguera en forma de coma i seguirem per ella fins esser dalt. Una vegada a dalt en direcció Est veurem ses cases de sa neu, i en direcció NO veurem el cim del Tomir. Una vegada a dalt del Tomir val la pena fer un descans i contemplar la meravellosa vista.

El camí de tornada el podem fer pel pas del Diable o per sa font de ses Falgueres, però nos convé fer-lo pel camí de venguda, ja que aquests altres són molt perillosos i és bastant fàcil perdre-s'hi.

Horari aproximat: 4 hores.

JORDI CLOQUELL

UN CONSELL AL TEU SERVEI.

Cada any el Consell Insular de Mallorca du a terme nous projectes per garantir millors serveis públics a totes les persones que viuen a la nostra illa. A la vegada, mentre implementem aquells que ja tenim iniciats, fem ús dels recursos de les diferents àrees d'actuació:

□ Centre de Prevenció de l'Abús de Drogues. □ Grup d'Educació Sanitària a les Escoles. □ Elaboració del Mapa de Serveis Socials de Mallorca.

ÀREA DE COOPERACIÓ I ORDENACIÓ DEL TERRITORI

□ Elaboració del Pla d'Obres i Serveis per dotar els pobles de l'infraestructura bàsica. □ Manteniment de la xarxa viària pròpia (39% de les carreteres mallorquines). □ Servei de Prevenció i Extinció d'incendis i Salvament.

ÀREA DE CULTURA I ESPORT

□ Ordenació d'arxius propis i d'altres organismes. □ Difusió cultural per mitjà del Teatre Principal i la Biblioteca Artesana. □ Impuls del coneixement i l'ús de la nostra llengua. □ Difusió del nostre folklore. □ Elaboració del Pla d'Instal·lacions Esportives en els municipis. □ Foment de l'iniciació i pràctica de tot tipus d'esport.

El Consell Insular de Mallorca treballa intensament des de aquestes quatre àrees perquè a la nostra illa es pugui viure cada dia millor, amb totes les comoditats, salut, i un constant enriquiment cultural. L'avanç en aquest sentit ha estat continu durant els vuit anys de funcionament del Consell, i els fruits obtinguts, molt nombrosos. Per això, avui ens sentim satisfets de la feina feta, i a la vegada, plens d'il·lusió per incrementar-la cada any.

ÀREA ECONÒMICA

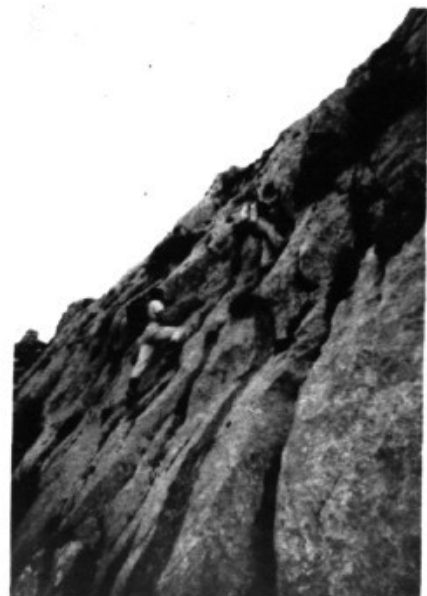
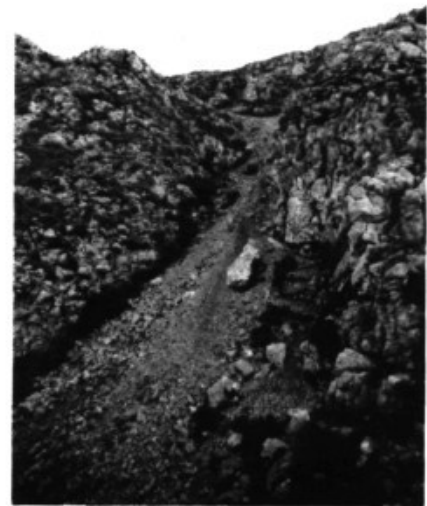
□ Promoció del turisme. □ Protecció de l'entorn amb campanyes de neteja de platges i el nostre lloc. □ Impuls de la nostra indústria i comerç. □ Accions de millora de la ramaderia i l'agricultura.

ACCIÓ SOCIAL I SANITAT

□ Hospital General. □ Hospital Psiquiàtic. □ Llar de l'Infància. □ Llar de la Joventut. □ Llar dels Ancians. □ Patronat Verge de la Salut. □ Hospital de Nit.

CONSELL INSULAR DE MALLORCA

Testimonis Cristianes de JEHOVÀ

Los testigos de Jehová
efectúan unidamente la voluntad de Dios
por todo el mundo

Estant de ple en tasques de Redacció ens han vengut un grup de testimonis de Jeová que fan feina de proselitisme dins el nostre terme i hem aprofitat per a fer-los unes preguntes per tal de conèixer-los un poc.

Quina és la trajectòria ideològica dels Testimonis de Jeová?

Ensenyar la Bíblia a la gent i estudiar-la noltros mateixos per poder-la entendre.

Quines són les principals dificultats que les altres religions vos plantegen?

Segons la ideologia que tenim, tenim el punt de la sang: quan un necessita transfusió la Bíblia ens diu que això no és correcte; això per segons quines lleis seria un assassinat, però la Bíblia ens explica que ens donaren el manament de no consumir sang en cap de les seves formes.

Quantes vegades sortiu a la setmana?

Depèn del temps que tenim. N'hi ha que només ho poden fer els caps de setmana i altres que s'hi dediquen tot el temps; a aquests els deim "precursors de temps complet".

Quina és la vostra denominació?
Ministres de Jeová.

I la vostra funció?

Parlar de Déu, explicar lo que diu la Bíblia i ajudar a entendre lo que diu aquella.

Com veis la publicitat que vos donen?

Noltros no en cercam. Només volem ensenyar a les persones allò que la Bíblia diu. Jesucrist digué que predicàssim, però que no obligàssim.

Quina gent de la vostra religió teniu a Marratxí?

No ho sabem exactament. A la congregació d'aquí hi deu haver entre 30 i 50 persones.

Quina acceptació teniu? Com vos respon la gent?

Com que es pensen que els han enganat, tampoc no volen saber res de noltros. Però noltros els volem ajudar a què investiguin amb la Bíblia, que és la paraula de Déu.

Davant les ELECCIONS

Eleccions a Marratxí: quatre anys de govern d'U.M.

A set mesos, més o manco, de les noves eleccions municipals, vull fer un petit estudi sobre el programa electoral presentat per U.M. a les darreres eleccions, estudiant les coses promeses, les que s'han complert i les que no.

El programa electoral que es va repartir per les cases, ara fa quasi quatre anys, després d'una petita introducció, deia textualment:

"(2) Unió Mallorca gestionarà que tots els nuclis i urbanitzacions del municipi tinguin els serveis adequats.

CREACIO: de serveis de caràcter general: Residència sanitària, locals de cultura i tercera edat, Escola d'Artesania"

Fins avui, de totes aquestes promeses de creació dins el municipi, no n'hi ha cap que sigui realitat.

La Residència Sanitària.- La situació sanitària dins Marratxí es tercermundista en tots els aspectes. La situació dels dispensaris municipals: no tenen tot el material per a una assistència com pertoca. En ES Pont d'Inca trobam el lloc més afectat per aquest problema per lo petit del dispensari i la quantitat de persones que han d'ésser visitades. ¿On és la creació de la Residència Sanitària promesa en el programa electoral? ...Allò que el vent s'endugué.

Locals de Cultura i Tercera Edat.- Aquí l'Ajuntament sí que ha fet una cosa, un local de cultura en Es Pont d'Inca, que fou inaugurat amb una conferència. Però als altres nuclis de població, res de res; hi ha gué contactes amb el cine de Pòrtol, però això fou tot: ni locals ni activitats culturals.

Quant als locals per a la Tercera Edat, els nostres padrins es continuen reunint als llocs de sempre, és a dir als cafès, un lloc que malgrat molta gent no ho cregui, no és l'apropiat, ja que moltes persones volen parlar de les seves coses i dels seus passats dies, i un cafè no és lloc apropiat i més avui en dia, entre màquines de música, televisors a tota marxa, màquines de "marcianitos", i demés trull dels cafès. Una altra cosa en la qual el grup municipal de la majoria no ha avançat cap passa i ha deixat incomplit.

Escola d'Artesania. Un pic se'n va parlar, durant la primera Fira del Fang; a la inauguració, el batlle digué que li feia molta d'il·lusió poder fer una Escola d'Artesania per als joves, però fins avui en dia tot continua igual que fa quatre anys.

El mes proper parlarem de les millores oferides damunt el programa electoral d'U.M. dins Marratxí.

Rondalles Mallorquines

El Príncep Corb.

TEXTE: RONDALLES MALLORQUINES
DIBUIXOS: FL. MUT

AIXÒ ERA UN
REI I UNA REINA
QUE NO TENIEN
GENS DE BÒ
AMB SA CONORE

JA FEIA UNA MOLA FI D'ANYS
QUE EREN CASATS I NO LES
HAVIEN DUIT CAP INFANT
NI SENYES

UN DIA QUE PASSEJAVEN PER A FORA VILA
LES PASSÀ UN CORB PER DALT DES CAP...

...DUIA UNA POMA AMB SES
ARPE, I AMB AIXÒ...

OP! OP!
QUI MENJARÀ
AQUESTA POMA
TENDRÀ FRUIT
DE BENDICIO'

OP! OP!
QUI MENJARÀ
AQUESTA POMA...

DAFO-LA!

ES CORB AYOULA SA
POMA, LA REINA
L'AMPARÀ...

...I LA SE MENJÀ ALLA MATEIX, AMB
CLOVEIA I TOT, I ES
PINYOLS. RES VA TIRAR.

AL CAP DE NOU MESOS LA REINA TENGUÉ
UN CORPETÓ.....

TANT OLLA COM ELL CUIDAREN A
MORIR DE S'ES GLAI.....

OP! OP!
OP!

.....PERÒ ARRIBAREN A DIR:

(SEGUIRÀ)

CRÍTICA

LA PORTADA D'AQUEST MES

La portada d'aquest mes és de R. Robert. Nat a Barna el 1953, és d'ascendència mallorquina i viu a Ciutat des dels 6 anys.

Ja de petit s'interessa per la pintura, de la qual aprèn diverses tècniques que corresponen a altres tants estadis de la seva evolució artística. A partir dels 27 anys se dedica a la tinta xinesa, estil que encara practica.

Aquesta tècnica, la podeu veure en portada, no és senzilla. L'artista ha de fer molts d'esborranys abans d'arribar a les corbes partint de la recta. Es tot un repte que li serveix per expressar les seves sensacions.

EN PARLAR DE MI NO RIC

o El Castellà, L'engua de Segona

Darrerament, i degut a un referèndum que s'ha fet a Califòrnia per declarar l'anglès llengua oficial, han estat molts els escrits i comentaris criticant fortament aquesta decisió d'un estat dels Estats Units.

Totes les crítiques han destacat un punt: és un absurd voler imposar una llengua per decret i que això va ben a les clares contra els castellano-parlants. Molt bé, ja tenim la Seu plena d'ous!

¿S'han aturat a pensar els qui critiquen aquest referèndum que amb aquesta positura no fan més que donar la raó als qui defensam la nostra llengua? Es ben segur que no, perquè això seria tirar-se pedres damunt el seu terrat.

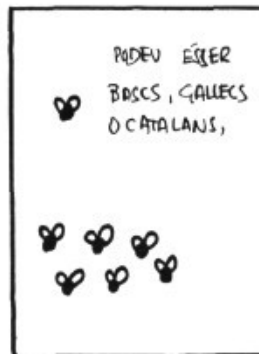
¿O és que el castellà, durant dos-cents anys, no ha fet el mateix que volen fer els ianquis en anglès? Es a dir, durant dos-cents anys el Castellano ha estat i és la llengua oficial -per decret- de l'Estat Espanyol, en total perjudici de les altres llengües de la Península, com el Galleg, el Basc i la nostra pròpia llengua, el Català; perquè avui en dia encara es sent dir allò de "hableme en castellano". ¿No és això igual d'absurd, igual d'atemptat i de menyspreu a una cultura? a un poble? com diuen ara els defensors del castellà.

¿O és que aquests senyors que ara s'escandalitzen perquè el castellà serà una llengua de segona davant l'anglès, a Califòrnia, no s'han aturat a pensar que abans el mateix castellà ha fet el mateix amb les llengües de les nacionalitats que formen l'Estat Espanyol? No s'han aturat a pensar que a Califòrnia almanco han fet un referèndum, però aquí varen ser les tropes de Felip V, amb la força de les armes, que imposaren el castellà, a un lloc on la majoria l'ignorava.

Per favor, un poc més de serietat i no mostrar els peus, ja que lo que s'ha escrit arran d'aquesta polèmica californiana per mor de la llengua, ve a ser el titular d'aquest escrit "EN PARLAR DE MI NO RIC". Això és el que els passa als defensors de la "llengua del imperio".

JOANET A L'ONSO

--LA MOSCA BARRUDA--

Centre d'informació lingüística i cultural
ecca

Cursos de llengua i Cultura de les Balears

gratuits i a la seva

INFORMACIÓ I MATRÍCULA

RADIO ECCA

Gilbert de Centelles, 2 - EIP A TELS. 46 37 65 - 46 37 01

De DILLUNS a DIVENDRES de 9 a 11 i de 19 a 21 hores

PATROCINA EL
CONSELL INSULAR DE MALLORCA

RAMON TURMEDA

MEMORIA CIVIL

APROXIMACIÓ AL QUE PASSÀ A ...

Vista del governador F. Carreres i la seva esposa a l'Ajuntament. D'esquerra a dreta: comandant de la Guàrdia Civil, el síndic Bartomeu Joan; el tinent de batle Joan Perelló; amb la vara, el batle Miquel Oliver; darrera el governador, els regidors Sebastià Jaume, Antoni Canyelles, Ramon Oliver, Joan Mojà, Miquel Serra, Antoni Galmés, Bartomeu Palmer, Joan Vich, Guillem Bestard —empleat municipal—; més a la dreta, el metge Antoni Jaume i el regidor Ramon Riba.

Vista d'Alcalá Zamora i Prieto a Mallorca l'any 1932 amb les autoritats locals.

MARRATXÍ / POBLE DE POBLES PROP DE CIUTAT

Marratxí ha seguit el desenvolupament de la ciutat de Mallorca amb un creixement urbà paral·lel. Com a zona residencial de mà d'obra, a la primera meitat de segle. I ha funcionat com a zona fronterera entre la ciutat i el món agrari, amb tot el que suposa això de varietat, diversitat i mobilitat de comportaments socials. I entre els propis nuclis urbans hi ha una diferenciació de nuclis agrícoles i urbans, que mantenen un tradicional enfrontament, manifest a la política municipal de la IIa República.

El procés electoral que

portà a la República l'abril de 1931 feu que el vell sistema de repartiment de regidors entre amos de possessió, menestrals i comerciants fos trastocat. Petites manifestacions celebraren l'esdeviniment a Sa Cabaneta i Pòrtol, mentre els nuclis obrers del Pont d'Inca i Pla de Na Tesa, millor connectats pel tramvia, ho celebraven a Ciutat. Les eleccions es van repetir el maig i la victòria fou clarament socialista.

Antecedents i conseqüències

Vistes les eleccions des

de l'òptica de diferenciació de nuclis de població, la victòria electoral correspongué a Sa Cabaneta, en perjudici de la tradicional aliança de grans propietaris amb comerciants, que equilibrava la representació dels diversos nuclis. El nucli més perjudicat fou Pòrtol, més tradicional, més agrari, i amb forces polítiques, menys organitzades.

A Sa Cabaneta, des de primers de segle hi havia una organització obrera fonamentada en torn dels nombrosos sabaters instal·lats part damunt Sant Marçal. Després de la guerra mundial i l'impuls de la indústria sabatera conseqüent, a Sa Cabaneta els treballadors crearen una societat cooperativa de consum la igualtat que aconseguí una gran força. Al seu local del Vilanet a més de la "botiga" que administrava Miquel Rotger, s'hi desenvolupaven diversos actes culturals i d'esbarjo. Aquesta tradicional organització va permetre consolidar una candidatura socialista quan entrà la República.

El Pla de Na Tesa era l'altre nucli urbà que contava amb sòlida organització obrera. Les societats LA SEMILLA, d'oficis diversos, i LA COLECTIVA, societat de picapedrers, s'uniren formant LA SIEMBRA, ligada a UGT. I els nombrosos picapedrers del lloc que anaven a treballar a Ciutat i al mateix Pont d'Inca, barri en expansió industrial —fàbriques de sabó, de sacs i llista, ciment, farina... i residencial obrer, contaven en el seu si grups d'obres més pròxims a idees comunistes.

El Pont d'Inca, per la seva banda, era un nucli nou i en creixement. La comunicació que facilitava el tren i el tramvia amb Ciutat, feia que no hi hagués una sòlida organització política pròpia. Al llarg de la República, tanmateix, s'organitzà una agrupació socialista a ca'n Ferrer i un sindicat (LA SIEGA) que s'oposava a l'altre de caire catòlic a la

cantonada del costat.

Pòrtol, habitatge dels artesans del fang i pagesos que tenien una indústria artesanal secundària de fabricació de pèbres, no comptava a cap tipus d'organització política, sinó la caciquil tradicional. Els anys de la República sorgí un nucli de republicans, que arribaren a formar una agrupació d'Esquerra Republicana al cafè de ca'n Jaume, mentre la dreta es reunia a ca na Xesca. Però mai hi va haver una col·laboració estreta entre socialistes dels demés nuclis i els republicans portolans. I de Pòrtol sortí la més forta reacció quan l'alçament militar. A ca les monjes de Pòrtol es confeccionaren les camises blaves, amb assistència de les esposes dels dirigents de dretes, que s'utilitzarien per interrompre les festes del Carne l'any 36.

L'Ajuntament republicà

El batle elegit per la majoria socialista fou Miquel Oliver Ramis, cap de la societat obrera de Sa Cabaneta, recolzat pels seus companys Bartomeu Joan i Sebastià Jaume, de Sa Cabaneta, Joan Perelló, del Pont d'Inca i Bartomeu Palmer, del Pla de Na Tesa. Tanmateix, Ramon Riba 'es català', republicà de Pòrtol els donà el vot i col·laborà en el govern municipal.

L'oposició, formada per Antoni Canyelles Quetgles, Joan Vich, Ramon Oliver "Domingo", Joan Mojà, del Pont d'Inca, Miquel Serra, l'amo de so'n Alegre, i Antoni Galmés va prendre la decisió de no assistir a les sessions municipals. Esporàdicament algun dels seus membres assistia per defensar interessos particulars en les nombroses iniciatives portades a terme per la majoria, sobre tot en allò que pertocava al subministrament d'aigua a la població. El nou ajuntament tallà amb la construcció sense permís municipal i es proposà la construcció d'escoles als diver-

sos nuclis així com ordenar urbanísticament cada un dels nuclis. La no assistència dels regidors de l'oposició fou perseguida pel tinent de batle, Joan Perelló, el qual es mostrava molt radical en tots els aspectes ideològics. Aquest ajuntament es preocupà per acabar amb el joc il·legal, que proliferava pel terme, i la recolecció de nombroses armes del vell somaten que hi havia a Marratxí.

L'imposició de crear una plaça de metge nova pel creixement de població i la demanda de l'apotecari de reconeixement de quinzenis, motivà una crisi municipal a l'hora de confeccionar el pressupost municipal de 1933. La majoria municipal, interessada en reduir els pressupostos, esnegà a incloure aquests conceptes, i després de moltes discussions va ser obligada a fer-ho pel govern sorgit de les eleccions de 1933, guanyades per les dretes.

Fou en aquest moment que l'oposició retornà a les reunions municipals. I aprofità, amb el recolza-

ment del republicà de Pòrtol Ramon Riba, l'oportunitat d'assistència a un plenari de membres de la majoria, per a canviar l'horari de les sessions a un dia laborable i a hores de feine per a dificultar l'assistència dels membres de la majoria. Era tota una feina preciosa d'ebucament i contrapropaganda. El batle presentà diverses vegades la dimissió, que era sistemàticament inacceptable, fins que els fets d'octubre a Astúries, determinaren la suspensió gubernativa dels membres de la majoria, regidors socialistes, malgrat no haver esdevingut cap avallot a la població.

La tasca del restringit ajuntament presidit per Antoni Canyelles, fou un canvi de cent-vintanta graus en les directrius anteriors: es retornaren totes les obres municipals i es concedien subvencions a balquena per a construcció

de voravies al Pont d'Inca i Pòrtol.

La victòria del Front Popular havia de restituir la majoria suspesa i l'Ajuntament va reprendre l'acció inicial amb més força i més radicalisme: es van destituir tots els funcionaris posats pel govern dretà, es revisaren comptes, s'obriren expedients, etc. com a mesures particulars que acompanyaven a altres preses a tota l'illa (canvi de noms de carrers, creació d'una guàrdia cívica, etc.).

Restriccions i detencions

Malgrat no es produïssin avallots durant aquella primavera, el 18 de juliol a la Casa del Poble de Sa Cabaneta algú oferí les armes recollides del somaten als obrers, que les rebutjaren. L'endemà impàvits van veure com un escamot de l'exèrcit decretava l'estat de guerra. Al Pont d'Inca, en canvi, va anar a cercar armes a la caserna de la Guàrdia Civil, qui després d'aproveïr-los, els emboscà damunt el pont del Torrent Gros.

Es produïren detencions massives a tots els nuclis. El cap de Falange Joan Joan, es preocupà que no es produïssin brutalitats. El senyor de Son Verí, Nicolau Cotoner, protegí els membres cabaneters de l'Ajuntament, que quasi bé no foren molestats.

La brutalitat manifestada pels falangistes portolans amb l'assassinat del batle de Búger, rematat a cops de xapeta, i les notícies de la mort de diversos veïns feu canviar una mica el talant.

La mobilitat urbana de Marratxí ha fet diluir l'agre record en l'oblit i la víctima en l'anonimat; però no, la dels assassins, encara ara assenyalats amb noms, cognoms, malnoms i particularitats de la seva actuació.

Damian Quetgles

AL MARGE

LA CABANETA

Resident a Sa Cabaneta no fou assassinat ningú. Només alguns directius de la Casa del Poble van romandre a la presó i camps de concentració. Nat al poble, però resident al Vivero fou assassinat Josep "Serra", fadrí, que repartia diaris a Ciutat.

PÒRTOL

Un trencador de marès, casat a Pòrtol, que treballava a Ses Cadenes, fou el primer assassinat. Mestre "Piol" o Pep Vent, que vivia al pou del Coll, fou el segon portolà trobat assassinat. I Joan Mafó, protestant, va restar amagat al llarg de 4 anys per les contrades de Pòrtol. Deien que sortia de l'amagatall de la cova de Son Collet fent bruixeria, per la qual cosa els mateixos falangistes locals es negaven a anar a cercar-lo. El brutal assassinat del batle de Búger els degué assecallar l'abundant sava per al Nou Estat de coses, que havien mostrat.

PLA DE NA TESA

La repressió aquí fou més indiscriminada. Enveges i venjances van dur un bon grapat de gent a la presó. Joan Busqueta i Antoni Canyelles, així com l'advocat "loco", que li deien, foren víctimes de la repressió indiscriminada dels primers dies a les voreres de carreteria. El regidor Tomeu Palmer "Capoll" va morir a una treta de Castell. I algú apunta la mort d'un tal "Rubiol" a les costes de Puntiró.

Però l'assassinat més tràgic i més recordat és el del comunista Josep Salom "Punyit", que va estar més de cinc mesos amagat dins una cisterna a un solar de Son Coc. Delatat per un veí, fou detingut i contençut fou assassinat per un amic d'infància, a qui Josep havia tret d'un safareig en una de les seves corregudes infantils.

PONT D'INCA

Si la mobilitat de gent i la distància dels fets han dificultat l'estadística oral al Pla de Na Tesa, al Pont d'Inca és quasi bé impossible. Dels que van a ser detinguts no es recorda que fos assassinat altre persona que el tramviari i tinent de batle, Joan Perelló, en una treta del Castell, però hom apunta la possibilitat que alguns dels noms publicats a MEMÒRIA CIVIL com d'indret desconegut i a la mateixa Ciutat, poguessin ser residents al Pont d'Inca.

L'IMPACTE DE L'APHTER PET

L'aphter-portada. Atenció a l'olor.
El dibuix -típic pet- és d'En Vicenç Sastre.

"Oh, es El" dirien els entesos.
Raphel Pherrer, desnormalitzador oficial,
pare de la criatura.

Les eines dels estudis d'enregistrament
Hom no sap si el tècnic és aphter o és pet.

Marcant la desnormalització
a ritme sincopat de Núria Feliu.

L'IMPACTE DE L'APHTER PET

Tothom hi cau. N'AphtherRaphel Pherrer, també. Enllaunar la veu, embotellar el so és una possibilitat que estira phortament al personal que es dedica a distreure les orelles dels demés.

Presentam una primficia. L'aphter vendrà idem. Durant aquest darrer temps el nostre company en tasques de redacció i habitual col.laborador de Pòrtula ha estat enregistrant la primera conserva de pet i d'aphter que se coneix a la història de la Música, del disc i de la humanitat. Tot un esdeveniment! Magne! Phenomenal!!!

El títol, òbviament, DESNORMALITZACIO, està tret de la idea primigènia, de l'autèntic esperit del pet. I de l'aphter, per descomptat.

Deixam pel proper mes oferir-vos les dades tècniques, especfiques i concretes del L.P.

Ens interessava, per ara, deixar ràpida constància del que pot ser un revulsiu que pot pher perillar les bases de l'actual civilització. Si és que n'hi ha.

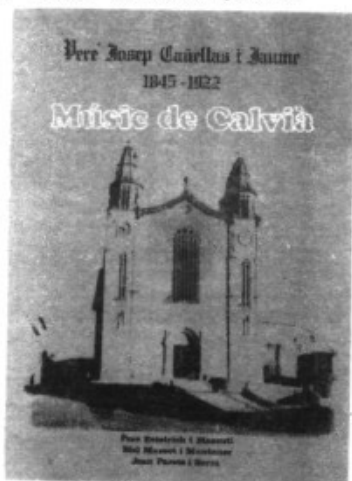

Aphterimatge del phlautista
Domingo Patricio en plena tasca

UN POC DE TOT

PUBLICACIONS REBUDES

La Biblioteca del Consell Insular de Mallorca ha publicat la segona edició del Butlletí de novetats en el qual hom hi recolleix els títols adquirits per aquella entitat fins el setembre passat.

L'Ajuntament de Calvià ens ha enviat la recent publicació sobre la vida i l'obra del músic d'aquell municipi Pere J. Canyelles, de la qual en són autors Pere Estelrich i Massutí, Biel Massot i Muntaner i Joan Parets i Serra. L'obreta fa una introducció a la Música religiosa a Mallorca, examina el seu estat durant el primer quart d'aquest segle, dóna uns apunts per a la biografia Pere J. Canyelles, seguida d'un estudi sobre el seu pensament musical i acaba amb un catàleg de les seves obres i amb la inclusió d'una sèrie de documents relacionats amb ell.

CONCURS DE PINTURA. Organitzat pel Teatre Principal i patrocinat pel Consell Insular es convoca el Primer Concurs de Pintura que comptarà amb els següents premis:

- 1.- 500.000 ptes i diploma
- 2.- 100.000 ptes i diploma

El tema de l'edició és "EL TEATRE" i es podrà presentar una única obra inèdita. La data límit d'admissió d'obres serà el 10 de febrer del 87.

CERTAMEN DE TEATRE ESCOLAR. Amb els mateixos organització i patrocini es convoca el Primer Certamen de Teatre escolar. Consultau-los per a bases i termini d'inscripció i presentació.

DIADA DE PREMSA FORANA. El proper dia 16 les revistes de Premsa Forana ens trobarem a Muro en una sèrie d'actes organitzats per la publicació d'aquella localitat, Algebef. Al final de la Diada hi haurà una Assemblea Ordinària de l'esmentada Associació.

II CURSET DE NOTACIÓ MUSICAL. Els propers 15 i 16 de novembre al local de la Federació de Corals. Serà impartit per Romà EScalles i l'import serà de 2.000 ptes.

VI FESTIVAL DE JAZZ. Organitzat per l'Ajuntament de Palma i amb seu a tota la ciutat: els escenaris varien al llarg de carrers i places. La participació és nombrosa, destacant la participació de grups mallorquins. Del 3 al 9 de novembre.

DISC DE STUDIUM. Aquest conegut Cor de Cambra, dirigit per Carles Ponssetí ha enregistrat un disc. Per aquest motiu ofereix un cicle de tres concerts durant els dies 12, 19 i 24 de novembre a l'Auditori el primer i el darrer i a Sant FELIP Neri l'altre. Tots seran a les 20'30.

ENCUNTRE de COMPOSITORS VII

ILLA de MALLORCA, 1986

JOAN RODRÍGUEZ PONS
CARL MASSLER
LUIS & PABLO

ENCUNTRE de COMPOSITORS VII

ENCUNTRE DE COMPOSITORS VII. Vos recordam les dates i els participants mitjançant el cartell que ha editat la Fundació A.C.A.

X ANIVERSARI DE LA CORAL UNIVERSITARIA
També aquesta coneguda agrupació, sota la direcció de Joan Company, té coses per celebrar. En aquest cas es tracta del Xè aniversari pel qual se comencen a preparar oferint un Concert de Santa Cecília el proper 21 de novembre a les 21 a Sant FELIP Neri.

C I U T A T

Impossible

Circular per Palma s'està convertint de cada dia més en una més difícil prova d'obstacles. Les obres de l'Ajuntament no acaben mai i el que és pitjor moltes vegades no estan assenyalades.

Hi ha un carrer d'una llargària considerable, pel qual tu vas tranquil·lament circulant per un asfalt normal a Ciutat (per normal s'ha d'entendre ple de forats) i de cop i volta passes al tercer món dels carrers. El cotxe cau en una espècie d'abisme per arribar a caure en una zona plena de terra groguenca amb molts més forats que no tenia l'asfalt que fins aquell moment anaves trepitant (si vas en moto dóna per feta la caiguda).

A una altra zona et trobes amb un asfalt aparentment llis i uniforme (si vas en moto et semblarà una muntanya russa) que sembla compensar el patiment de l'abisme anterior. Però el dia següent si tornes a passar per aquell mateix carrer et trobaràs amb una s'quia que pareix tenir la seva màxima diversió en veure suspensions trencades de cotxes nous i vells i les espectaculars caigudes dels desgraciats motoristes.

També una altra genialitat ha estat posar-se a fer obres d'aquest tipus en les zones escolars de Ciutat en ple mes d'Octubre. Lògic? A mi em sembla que no.

A tot això s'hi ha de sumar una estranya forma de conduir que la majoria de la gent té a Palma. Una descripció aproximada de com arranca un d'aquests personatges podria ésser la següent:

"La persona en qüestió arriba a un semàfor que està vermell. Posa el punt mort i com que s'avorreix connecta la ràdio, cerca l'emissora que vol, ja la té. Mira el semàfor per si decàs s'ha posat verd. Com que veu que encara segueix en el seu viu vermell decideix encendre un cigarret. Baixa la finestra per si hi ha una persona a dins que li molesta el fum. Cerca la capsa per tot el cotxe, fins i tot davall el seu propi seient. A la fi! Treu el cigarret del mig i posa en funcionament l'encenedor. Mira el semàfor que encara segueix vermell. Bota l'encenedor i encén el cigarret. Ara es posa verd el semàfor. Però el nostre conductor ha de dur l'encenedor al seu lloc, posar la primera i arrencar. Això si no se li cala el cotxe i l'ha de posar en marxa de nou. Fent comptes, quan em toca arrencar a mi el semàfor torna estar vermell."

També hi ha un altre problema. No pensis mai en anar per un dels carrils laterals. Són un dels perills més grans que hi ha a la ciutat darrerament. Per què? Per una muntanya de coses. En ells sempre hi ha un cotxe fent un mal ús dels llums d'avaria que en realitat està aparcats en doble fila. Et peguen ganes de pegar-li una nespla, però et controles pel bé de tothom. Ara, t'has d'aturar i intentar passar al carril més pròxim. Per això necessites tota la paciència del món i una miqueta més. Si no hi ha a-

quell cotxe en doble fila, prepara't per frenar. Qualcú que ha aparcats t'obrirà la porta, o si no, veuràs la part de davant d'un cotxe que vol sortir. La tercera desgràcia és anar darrere un taxista que sense immutar-se s'atura per agafar un client (fet que dura uns tres minuts) i ja t'arreglaràs!

També trobes aquells que volen voltar allà on no poden, els que van a pas de tortuga perquè no saben on van, els que es boten tots els "Ceda el pas" (per què no es normalitzen les indicacions??). El taxista que es creu Fittipaldi i així una enorme llista.

Quan plou tot és pitjor perquè tothom va en cotxe i si en un dia normal els semàfors ja no donen a bastament, imaginau-vos quan tots van en cotxe. Impossible! Fins i tot a les autopistes on veus com un caragol que passeja per per la vorera posa la directa i t'adelanta.

A tot això cal sumar el fet que no tenim alternativa possible. Els transports públics són deficientes i cars, l'únic que ens queda és anar a peu o tenir paciència en aquesta terrible odissea metropolitana.

GABRIEL A. VICH I MARTORELL

CORRECCIÓ DE BARBARISMES

referents a:

NEGOCIS

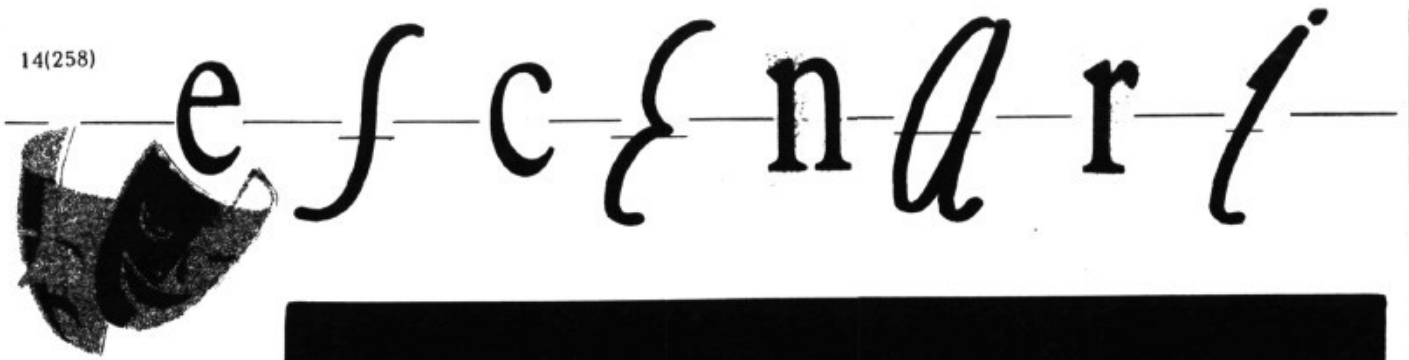

Barbarisme Forma correcta

AGOTAR	esgotar, acabar
AHORRAR	estalviar
ALMACEN	magatzem
ALQUILER	lloguer
BARATO	barat
COBRO	cobrament
HASIENDA	hisenda
MOSTRUARI	mostrarri
PORCENTATGE	percentatge
RECIBO	rebut
SOCIO	soci
XEQUE	xec

CONSELL INSULAR DE MALLORCA

Cròniques de Premsa Forana

La FEDRA espanyola d'E. Hernandez

Més personal que espectadors, més actors que obra i més director que autor.

Va passar de llampegada, com altres espectacles que passen per Palma, la FEDRA d'Emilio Hernández i nos hi vàrem acostar per deixar-ne aquí constància i perquè el nom de Fedra ressona molt fort dins el món del teatre clàssic, dins el món de la tragèdia i dins el món de les readaptacions a ambients contemporanis.

Dissabte, dia quatre, vaig procurar arribar d'hora per allò de les coes, perquè un dissabte a les set... Agradable sorpresa. No h'hi han de coes. Falta-ven pocs minuts i semblava que t'estaven esperant...

Pocs minuts d'espera i sonen els altaveus: "senyores, senyors, us comuniquem que falten tres minuts per començar". Amb un instintiu moviment del cap vaig passar revista al pati de butaques. Això no m'agrada. Vaig continuar inspeccionant els balcons de les llotges i vaig sentir-me avergonyit. Serfem, amb bona mesura, com a vint-i-cinc persones... S'apagaren els llums i les potades del cavall sobre l'esce-

nari encara fosc imposaren un silenci absolut, mentre seguia pensant, és possible que FEDRA amb actors coneguts per actuacions a TVE no hagi convocat més gent? No desanima això a tots els que subvencionen aquests actes culturals? Es que a Palma només omplen les sales de teatre i les sales d'audicions les mitjanies selectes? (diguem-ho així, per quedar bé)?

Fent una mica de recompte vaig donar per segur que hi havia més personal de la casa que espectadors.

De l'actuació i de l'obra per què dir-ne res, si quasi bé ningú la vegé?

Per deferència als organitzadors tal volta val la pena escriure dues retxes.

L'obra d'Emilio Hernández tracta el mite de Fedra amb un esquematisme tan radical que sembla d'enciclopèdia, vull dir que tracta el mite grec tan simplificat, tan resumit i tan condensat que serviria per fer un resum de l'argument per una enciclopèdia de divulgació. Això sí, el resum correcte. Però on queda tota la lírica que envolta la tragèdia i el mite? Qui recull aquelles exclamacions del cor grec, i els càntics i les reflexions? Per dir-ho d'una vegada l'autor d'aquesta Fedra espanyola ha descartat del seu text tot lo que no és el fil argumental i el fil de la tensió dramàtica i s'ha quedat amb això que deim un correcte resum argumental per una enciclopèdia escolar.

Els actors hi posaren força, ganes d'interpretar i d'agradar. El text no els deixà lloc per demostrar altres qualitats interpretatives que les netament dramàtiques, descartant la tendresa, la lírica íntima, la ironia...

Trobàrem més pès en els actors que en el mateix text.

I d'una manera paral·lela ressaltà més el treball de direcció que el d'autor, encara que en aquest cas es tractés de la mateixa persona.

El treball escènic bo, amb ganes d'arribar a l'espectador, amb ganes d'experimentar, amb ganes de novetat. Però el treball de direcció no salva una obra fluixa. Ni la inclusió del cavall, ni la lluita a cos nuu de n'Hipòlit amb el seu mestre aportaren lo que manca al text. No és que tenguí res en contra ni dels cavalls ni dels cossos nus, però quan l'escenificació no està en absolut justificada per la força dramàtica del text s'ha de dir així de clar.

La posta en escena està per damunt, i per moments independent, del text dramàtic.

Pocs espectadors, bons actors i un text massa simplificat amb una escenificació més efectista que adequada.

ANTONI PASCUAL

IVONÉ

"La lletjor de la jove desencadena una sèrie de perilloses associacions d'idees; troben en ella una espècie de reflex de les imperfeccions pròpies i estranyes"

WITOLD GOMBROWICZ

Aquest breu text, del mateix autor de l'obra, resum bàsicament l'argument d'aquesta posta en escena del grup de teatre "ESTUDI ZERO" de Ciutat de Mallorca.

D'entrada es pot apuntar que és una peça molt interessant des del punt de vista social; tracta dels comportaments de la societat en general vers les actituds no acceptades en principi per aquesta mateixa societat. Globalment és fàcil d'assimilar, d'entendre; arriba bé a l'espectador.

L'obra la formen dos actes; al temps que aquests estan dividits per dos entremetjos per exigències d'escena i de guió.

Com apuntava, fa uns dies, una crítica del "Diario de Mallorca", l'obra guanya al primer acte en dinamisme, movilitat dels actors i procura evitar en la mesura de lo possible l'estaticisme dels personatges. Pel que fa al segon acte, ja no es pot dir el mateix. Per ventura degut als monòlegs i diàlegs una mica llargs; fa que l'obra s'estengui un poc massa.

Salvant aquest punt, important per altra banda, aquesta representació és digna d'esser alabada; les ganes d'agradar dels actors es posen de manifest al llarg de tota la representació. El fet, com sempre, és que l'assistència al Teatre Principal és mínima; és una llàstima!!! Perquè, com apuntava el crític del "Diario de Mallorca", l'ESTUDI ZERO era i és l'esperança blanca del teatre mallorquí. I és veritat, sense desprejar en absolut la comèdia mallorquina o el teatre "de paneret", és important saber que tenim entre noltros un grup de teatre com ESTUDI ZERO que ens pot mostrar altres tipus de representacions (Brecht, Molière, Shakespeare, Gombrowicz, Ionesco...) i que també són teatre.

L'obra, maldament ens situï a una cort d'un regne del segle XVI o XVII, per exemple, es pot aplicar perfectament a la societat actual, d'aquí la seva importància.

ANTONI CANYELLES I OLIVER
octubre del 1986

QUIEN TEME A VIRGINIA WOOLF?

L'obra d'Edward Albee que es representa al Teatre Principal a principis d'aquest mes.

Interpretada per actors de primera fila, com demostren els seus "curriculum"; Luisa Fernanda Gaona i Enrique Ciurana encapçalen el repartiment de la companyia del "Teatro Intimo" dirigida per Esteban Polls.

L'any 1962 s'estrenà, aquesta obra, al Billy Rose Theater, de Broadway. Produí una gran commoció al món teatral americà. Els crítics especialitzats apunten que "¿Quien teme a Virginia Woolf?" recorda una altra obra que es diu "Danza de la Muerte" de Strinberg, estrenada més de mig segle abans. Ambdós dramaturgs fan tambalejar les societats dels seus temps en lo més conservador i convencional dels seus estaments. Albee, mitjançant l'obra representada en el Principal, desemmascara els més sòlids valors de la societat nordamericana del seu temps; el mite de l'èxit, la idea de què el qui fracassa és dèbil, la suposició de què el matrimoni és la font de la felicitat, la creència de què la fertilitat és una benedicció, la magnificació d'una satisfactòria sexualitat que amaga una freqüent impotència.

Els quatre personatges posseeixen les dues cares de la moneda i les mostren davant noltros, els espectadors, fins arribar a perdre tot el pudor.

Viuen la més tràgica i la més desastrosa i també la més tendre de les nits.

Bona assistència de públic, sempre dins el que cap, perquè l'essència de l'obra és vàlida ara mateix.

TEATRE PRINCIPAL - Consell Insular de Mallorca
Del Miércoles, 19 de Octubre al Domingo, 2 de Noviembre de 1986
HORARIOS: Dias 29 - 30 y 2 - a las 7 tarde dias 31 y 1 - a las 7 tarde y 11:30 noche

TEATRO INTIMO

LUISA FERNANDA GAONA
ENRIQUE CIURANA

con
KARMELE ARANBURU
FRANCISCO OLMO

presenta

¿QUIEN TEME A VIRGINIA WOOLF?
de EDWARD ALBEE

Dirección: ESTEBAN POLLS

S o m n i a n t

Quant haurem somniat?

I, què són es somnis? S'ha escrit molt sobre ells, inclús, no sense raó, va dir es poeta que sa mateixa vida és somni...

Avui dematí, despertant d'un tremend malson, encara amb es sobresalt des cor entremesclat amb s'alegria des despertar, he procurat meditar sobre es somnis, i vet aquí sa imaginació des meu pensament:

PENSAMENT.- Pretens que t'expliqui coses des cervell perquè allà hi visc, "és ca meva" i m'he de conèixer de memòria tots es seus departaments. Idd bé, tenc es deure de dir-te que jo no sé més que tu. Tot es meu saber és es teu saber. No tenc secrets per a tu. Tot t'ho comunic i, per això, ambdós tenim es mateixos problemes.

Què pots preguntar-me que no sàpigues? Tu no ignores que, quasi sempre, t'obeesc. Dic quasi perquè en realitat algunes vegades m'empeny en durte sa contrària, encara que, si tu vols, em guanyes. Un exemple: de cop, a qualsevol moment, se m'ocorr pensar en coses que tu no voldries recordar: anem a suposar que se tracti de sa mort. En es principi solc guanyar jo, perquè soc un poc caparrut i malintencionat i me recrei martiritzant-te i, a vegades, si no fas lo possible per alliberar-te de mi, te deix amb tal malenconi que t'arriba a s'ànima. Però, què fas tu per combatir-me? Forceges fins que aconseguixes allunyar-me del que no t'agrada i obligar-me a què et recordi ses coses més agradables de sa vida. Poques vegades, després, m'opòs a sa teva voluntat. Solc anar on m'envies, inclús a llocs en es que mai he estat, fent-me volar a qualsevol part. Record, certa nit, quan assegut a un balancí, a sa terrassa, disfrutant s'agradable oratge de s'estiu i contemplant es Firmament, m'obligares a "pujar" a sa lluna, a ses estrelles i al Cel... però comprent que aviat t'agafaria un bon mal de cap, vaig "baixar" per recordar-te ses delícies de ses darreres vacances.

JO.- Idd així, és inútil pretendre que m'expliquis per què acab de tenir tan terrible malson.

Transcorr en silenci un lapsus que no puc precisar.

PENSAMENT.- Crec haver descobert una cosa important. He pensat que, a determinat lloc des cervell, deu trobar-se lo que anomenarem "sa caixeta des somnis". Allà és on viuen ses cèl·lules més picardioses, ses més revoltoses, ses més indiscretas, ses mentideres, és a dir, lo "pitjoret". Així, somniant, se solen veure ses coses diferents de sa realitat: vius en es morts i a l'inversa; misèries, fabuloses riqueses, accidents, caigudes, persecucions, sense que puguis moure ni un sol peu, i infinitat de coses, tan estranyes com absurdes i difícils d'imaginar per persones normals, estant despertes.

JO.- Pretens fer-me creure que es somnis estan tancats a un lloc a part, en es cervell?

PENSAMENT.- Efectivament. Intentaré convèncer-te: ses cèl·lules, diguem-ne normals, solen dormir se amb tu i és llavors quan comencen a actuar ses de sa "caixeta", que, senyores absolutes des "meus dominis" en fan de ses seves, armant tal revoltim de beneituries que me desorienten de tal manera que, quan despertes, estic tan confús que, a vegades, no aconseguisc explicar-te lo somniat. Quan sofreixes, bé voldria avisar-te que estàs somniant, que no fecis cas de res, però no puc, perquè se valen de mi per comunicar-te ses seves endemeses.

Quan vols imaginar-te coses quimèriques, te concentres i aconseguixes que jo penetri a sa "caixeta des somnis" i te posi en comunicació amb lo fantàstic, fent-te somniar despert.

I vet aquí un altre raonament: Imagina't lo que succeeix a ses persones que tenen adormides ses cèl·lules normals i es seu pensament està en comunicació constant amb ses altres.

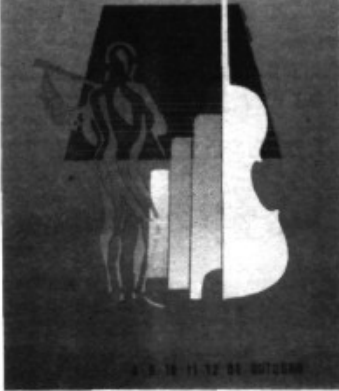
Serà així com se perd sa raó ?

ANTONI GELABERT

MUSICAL

LUGO FOLK

II JUNTANZA DE MUSICA FOLK
II ALCONTROS DE MUSICA POPULAR
I MOSTRA DE MUSICA NOVA GALEGA

MÚSICA VISTA

I.- A punt de tornar al front de guerra, un grup de soldats francesos durant la Primera Guerra mundial, volen passar la darrera nit de permís divertint-se a costa d'una al.lota alemanya, presonera. L'obligen a cantar.

Ella, plorosa, entona la melodia d'un coral(?), en alemany. Els francesos, sense entendre res, riuem davant el drama ridícul de l'al.lota humiliada.

Poc a poc (la càmera reflexa l'escena amb total certesa) els soldats, beguts i festosos, van apagant els rostres i es concentren en el càntic.

La multitud -a través del cant- canvia i entén el missatge que la captiva vol transmetre: en el fons, més enllà de guerres llunyanes que res tenen que veure amb nosaltres, som un ser humà!

Els soldats, lluny de divertir-se amb la jove, acaben plorant amb ella.

GOIGS
VERGE I
SANTA

Patrona
Venerada
de St. Francesc

de la
MÀRTIR
CECÍLIA

dels Músics
al Convent
de Campos

Puig al Cel son col·locada,
molt amada,
Cecília de Cristo esposa
abissos Verge gloriosa.
Si als dirigits de Deu costaven
y sonava
abissos y llors,
vos diste de vostre car
també costava
ho gloriós al Creador,
ab tanta virtut dotada
molt amada, etc.
Vostre espòs Valeriano,
inhumano
pensava usar de rigar
volent martiriar la Bar,
que guardava
dedicada al Creador,
de un Angel foren guardada
y defenida, etc.
Amosant de un abisme,
al Egiptians
promogueres lo espòs,
y també vostre car
volgué lo crime,
però virtuos al costat,
aquell Angel queos guardaba
y defenida, etc.
Al Machio Jugo tirano,
inhumano
vos demana ho tresors,
de vostre car y espòs
seu regar.
E vares respondrer Vos,
que los pebrs ho guardaven
que ella amaven, etc.

7. *Dignus est gratis in laetitia suis.*

8. *Propitius auditus te Deus in ceterum.*

OREMUS.
Deus, qui nos amas Beata Cecília Virgine y Martyr tuam clementer laetificas: da ut quam veneramus officio animi più conversatione sequamur exemplo. Per Dominum nostrum J. C. etc.
Tus festivitats del 22

Edició Comemorativa de la festa de la SANTA patrocinada pel Centre Cultural de la vila Campos 1985

Ab foeh una nit y un dia
ab perlla,
tormentare vostre car
però quedí tan llustrat
cum lo liti
tan l'anteb, casto y herede,
afes que vos degallera
y martirio, etc.
Vostre vida tan herosa
y virtuosa
acabada en lo mon trist,
scriptra á Zencricat
para y dictosa,
Sicute cum may se ho vint;
ce lo Cel son col·locada
y venerada, etc.
De Roma, ó gran donella,
ab maravella
ho vinget vostra religio
emper Verge tan rica,
per Buedella,
á la provincia Divina,
vulgata ser protectata,
y defensora, etc.
Es tempo de gran malitia
ab perlla
esperim de Vos accesar
que seris particular
ad-orada;
peró de Deu impetrar
erretit regna amada
prinde amada, etc.
Al quis se per adveada
nulli sagrada,
Cecília de Cristo Esposa,
abissos Verge gloriosa.

SANTA CECILIA, la patrona de la Música. La seva festivitat es celebra, precisament dins aquest mes, concretament el 22. Fou martiritzada a Roma el 230 i la llegenda la presenta com a inventora de l'orgue.

Era forçat parlar d'ella en aquesta primera entrega.

La Música Mediterrània arriba més enfora que les aigües que li forneixen el títol. Aquí tenim l'exemple d'aquestes Trobades a Lugo en les quals hi participà Música Nostra. Gràcies a na Miquela ho podem contemplar. B I E L

A través de la Música han oblidat les diferències, les rancors, els odis, les pròpies ordenances... han prescindit dels papers de vencedors i han ajuntat sentiments.

(Escena final del film d'Stanley Kubrick "Paths of Glory", estrenat entre nosaltres després de més de trenta anys de prohibició).

II.- Un missioner jesuïta arriba a la selva sudamericana cercant una tribu d'indis nadius. Tot sol, entre els arbres immensos, les catarates i les bèsties, fa sonar un instrument musical: un oboè?, una flauta?... una xeremia?

Els indis apareixen. Imantats pel so, veuen en el missioner un ésser com ells.

("The Mission", el film comercial del moment)

PERE ESTELRICH i MASSUTI

Reveles

APENDIX I: LUTHER

A partir de 1518, Luther es decanta cap a la nova manera d'entendre el cristianisme: sorgeix la Reforma. I amb ella es canvia, en bona mesura, la forma de comunicar-se amb Déu. Amb el cant, l'individu i la col·lectivitat arriben a Déu.

D'aquí neix i es desenvolupa el Coral, com a forma musical pròpia de les cerimònies litúrgiques luteranes. El Coral és l'expressió artística de la Reforma: unió de llengua pròpia i melodies més o menys populars.

Luther i els seus seguidors (Johannes Walter és el més important autor musical de la primera època de la Reforma) agafen melodies tradicionals en uns casos o pròpies en altres, incorporant-hi textos traduïts del llatí o escrits exclusivament per a l'ocasió. Els Corals així sorgits són cantats per la comunitat de feels, alternant a vegades amb una veu solista, generalment sense acompanyament instrumental.

Ein Feste Burg ist unser Gott", segons sembla del propi Luther, és l'anomenat "Coral de la Reforma". Constituint en el seu himne. "Una fortalesa segura és el meu Déu". I ha estat harmonitzat quantitat de vegades i utilitzat a moltes altres obres posteriors:

Cantata 80, de Bach; Simfonia de la Reforma, de Mendelssohn, obertura de l'òpera "els Hugonots" de Meyerbeer...

La figura i l'escola de Luther influeixen decisivament sobre Bach. Al llarg de la seva vida fou i es demostrà luterà convençut. Està molt clar que la religió determinà profundament el sentit de la Música del Mestre.

Trobam l'empremta del Reformador arreu, per qualque cosa fa quatre segles que hom escampa la seva doctrina, però dels llocs bachians és sobretot a Eisenach i a Wittenberg on el seu record resta més arrelat.

Eisenach, venerable bressol de Joan Sebastià, també ho havia estat de la mare de Martí Luther el qual, encara que havia nascut a Eisleben, assistí a l'escola d'Eisenach dos segles abans que nasqués Bach. Es guarda aquella casa com un tresor, encara que hagi sofert reformes.

A Eisenach mateix hi ha un dels centres de pelegrinatge més famosos d'Alemanya: el Wartburg, espècie de muntanya sagrada que, enmig d'altres records, en guarda un molt especial de l'estància de Luther.

L'altra ciutat, Wittenberg, podria ser qualificada com capital del Luteranisme. A la seva Universitat tingué càtedra de Filosofia, a la seva església penjà les famoses "95 Tesis" i a la seva plaça cremà la butlla papal i els volums de dret canònic. Tota una història...

Encara avui l'anomenada "Església del Castell" conserva la tomba del Reformador.

Passes de

Joh. Seb. Bach.

Apèndix II: HAENDEL

Tot i partint de la base que la figura de Bach és irrepètible dins el món de la Música, ens trobam sovint (entre els no iniciats) amb l'interès per determinar quina de les dues figures resumeix millor el Barroc: Bach o Haendel?

Plantejar-se la qüestió és de per si criticable. Si l'Art no ha de ser una cosa és competitiu. I per altra banda, l'obra de Bach és tal, que no admet comparances de cap tipus.

Però ja que, en aquest apartat, parlam de Haendel, anem a establir el mar de la seva obra.

Veim que es mou dins tres camps de la composició:

La Música instrumental, amb un enorme catàleg de composicions, abarçant des de les suites per a un sol instrument fins als concerts per a orgue. Posats a destacar, no podem deixar els Fireworks, ni Watermusic, ni l'Integral del Concerto Grosso, op.6

L'Opera. Des del 1705, any de l'estrena d'Almira fins el 1749, anys de l'estrena d'Alceste, Haendel va compondre més de quaranta òperes. Algunes d'elles, títols del repertori d'avui (com Giulio Cesare o Xerxes), altres, en canvi, arconades dels escenaris.

La Música vocal no escènica. En aquest apartat hi hauríem d'incloure els Oratoris. Entre els profans i els de tema bíblic sumen més de trenta. I posats a treure'n alguns: Messiah (de tema bíblic) i Alexander's Feast (profà).

També tot un grapat d'obres vocals, com cançons breus, Cantates, Te Deum, o diferents Anthems, seguint el model de l'escola anglesa.

No hi ha massa records haendelians a Alemanya. I és normal. Des de molt jove estigué més a altres països que no al seu i acabà nacionalitzat anglès. Amb tot, els alemanys no han renunciat al fet que la seva terra en fos bressol i és sobretot Halle, el seu lloc de naixement, que manté viu el foc de la seva presència.

També a una casa reformada hom ha establert la Haendelhaus, que encobeeix un museu dedicat no només a aquest músic i a la seva obra, sinó també als gravats de Música en general i als instruments.

La plaça principal de Halle es veu presidida per una estàtua del que és, sens dubte, el més important fill seu, encara que al llarg de la seva vida arribàs a agafar una altra nacionalitat.

COL.LABORADORS: Miquel Aguiló, Pere J. Amengual i Bestard, F.J. Arce, Lluís Aspiroz, Guillem Bosch i Roca, Jordi Cloquell, Comissió de glosadors de Pòrtol, Pere Estelrich i Massutí, Miquel Angel Font i Villalonga, Joan Guasp, Antoni Gelabert, Miquel Mut i Sureda, Pere Gil, Antoni Pascual i Nadal, Damià Quetglas i Bergas, Robert Robert, Ramon Rosselló, Vicenç Sastre, Magdalena Torelló, Cristòfor Tries i Serra, Antoni Vaquer i Ramis, Gabriel A. Vich i Martorell.

CORRESPONSALS DEL TERME: Marita Lladó, Joana Mª Matas
 CONSELL DE REDACCIÓ: Miquel Bosch i Auba, Antoni Canyelles i Oliver, Rafel Ferrer i Sanxo, Biel Massot i Muntaner.
 Imprès als tallers "Apóstol y Civilizador"(Petra). DL: PM 529/81

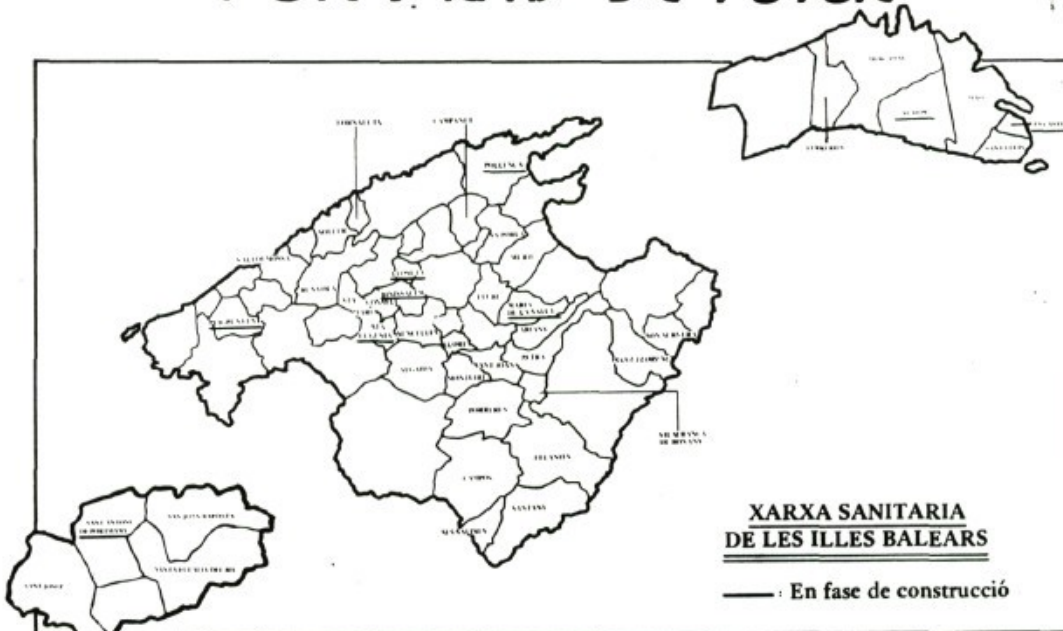

S'Escola Vella, s/n
 07141--Pòrtol

Número 54, novembre del 1986

"SANITAT BALEAR PER A TOTHOM"

FONAMENTS DE FUTUR

LA CONSELLERIA DE SANITAT I SEGURETAT SOCIAL DEL GOVERN BALEAR TÉ, COM A UN DELS OBJECTIUS FONAMENTALS DOTAR A TOTES LES LOCALITATS DE LES ILLES BALEAR, D'UN CENTRE SANITARI ADEQUAT A LES NECESSITATS DE CADA POBLE.

AQUESTA POLÍTICA DE DOTACIÓ DE CENTRES SANITARIS HA FET POSSIBLE QUE ACTUALMENT FUNCIONIN AMB UN RENDIMENT OPTIM 34 CENTRES, REPARTITS EN TOTES LES ILLES I QUE N'HI HAGI 14 A PUNT D'INCORPORAR-SE A LA XARXA SANITARIA. AIXO IMPLICA UNA COBERTURA SANITARIA DEL 60 %. EVIDENTMENT, EN-CARA QUEDA CAMÍ PER RECORRER. NO OBSTANT, A HORES D'ARA HI HA 6 PROJECTES EN FASE DE REDACCIÓ I S'ESTAN ESTUDIANT LES PROXIMES INVERSIONS QUE AFECTARAN UN TOTAL DE 10 POBLES.

PERO, S'HA DE DIR QUE LES OBRES I L'EQUIPAMENT D'AQUESTS CENTRES SANITARIS NO HAURIA ESTAT POSSIBLE SENSE LA COLLABORACIÓ DE TOTS I CADA UN DELS AJUNTAMENTS QUE S'ACOLLIREN AL PLA D'INVERSIONS DEL GOVERN BALEAR.

GOVERN BALEAR

Consellera de Sanitat i Seguretat Social